

hvem jeg skal gi huset til.« Da sa den tredje: Far, la ogsaa mig gjøre en prøve,« og da det begyndte at regne, trak han ut sin kaarde og svang den i krydshugg over hodet, saa der ikke faldt en eneste draape paa ham, og da regnen blev sterkere, og tilsidst saa sterk som om man øste vand ned fra himmelen i spand, svang han kaarden bestandig hurtigere og var saa tør som om han sat i kakkelovnskroken. Da faren saa dette, blev han forbauset og sa: »Du har gjort det bedste mesterstykke, huset er dit.«

Begge de andre brødre var tilfreds dermed, slik som de hadde lovt, og da de holdt saa meget av hverandre, blev de alle tre i huset, drev hver sit haandverk, og da de var saa godt utlært og forstod sine ting, tjente de mange penger. Slik levde de fornøid til sin alderdom, og da den ene blev syk og snart døde, sørget de to andre derover, saa de ogsaa blev syke og snart døde, og fordi de hadde været saa bra og holdt saa meget av hverandre, blev de alle tre lagt i en grav.

13. Djævelen og hans oldemor.

I en stor krig gav kongen sine soldater saa liten lønning at de ikke kunde leve derav; da slog tre av dem sig sammen og vilde ut at reise. En av dem sa til de andre: »Men hvis de faar fat paa os, henger de os op i galgen, hvorledes skal vi undgaa det?« Den anden sa: »Der staar en stor rugaker, den vil vi

krype ind i, saa finder ikke noget menneske os; armeen kommer ikke ind i den.» De krøp da ind og sat i akeren i 2 dager og 2 nætter, men de led saa av sult, at de holdt paa at dø; for ut turde de ikke komme. Da sa de: »hvad hjælper det os nu, at

vi er rømt, naar vi maa ligge her og dø ynkelig i kornet.» Saa kom der en ildsprutende drage flyvende igjennem luften over rugakeren; den saa dem ligge der og spurte: »Hvad gjør dere tre der i kornet?« De svarte: »Vi er tre bortrømte soldater, vi kan ikke leve av vore lønninger længer i armeen, og nu maa vi dø her av sult, fordi armeen ligger rundt omkring,

og vi kan ikke undkomme.« »Vil dere tjene mig i syv aar,« sa dragen, »saa vil jeg bringe dere midt igjennem armeen, saa ingen skal faa fat paa dere?« »Vi har ikke noget andet valg, men faar finde os deri,« svarte de. Da tok dragen dem i sine klør og under sine vinger og førte dem gjennem luften over armeen bort i sikkerhet. Saa slap han dem igjen ned paa jorden; men dragen var ingen anden end djævelen, og han gav dem en liten pisk, som de kunde piske guld frem med saa meget de vilde. »Nu,« sa han, »kan dere bli store herrer og kjøre i vogn, men om syv aar hører dere mig til,« og han holdt en bok frem for dem, som de maatte skrive sig ind i alle tre. »Men først,« sa han, »vil jeg da gi dere et spørsmaal at gjette, kan dere klare det, skal dere bli fri og ikke ha noget med mig at bestille.« Da for dragen bort, og de drog paa sin kant med sin pisk, fik penger i overflod og lot sig gjøre prægtige klær og drog omkring i verden. Hvor de var, levde de i fryd og herlighet, kjørte med hester og vogn, spiste og drak og levde vel, og de syv aar var snart forbi. Da det nu lakket mot enden, blev de baade angst og bange og to av dem var meget bedrøvet, men den tredje tok det let og sa: »Brødre, la os ikke være ræd, kanske vi kan gjette spørsmålet.« Mens de sat slik sammen, kom en gammel kone som spurte, hvorfor de var saa bedrøvet. »Aa, hvad kommer det dig ved, du kan saa ikke hjelpe os allikevel,« sa soldaterne. »Hvem vet, la mig bare høre?« Da fortalte de hende, at de i næsten syv aar hadde tjent djævelen, som hadde git dem penger som græs, men de hadde forskrevet sig til ham og var hans eiendom, hvis de

ikke, naar de syv aar var forbi, kunde gjette et spørgsmaal. Den gamle sa: »Skal noget kunne hjælpe dere, da maa en av dere gaa ind i skogen, til han kommer til en klippe, som ser ut som et hus.« De to som var sørgmodige, tænkte: det hjælper os ikke allikevel, og de gik ikke til skogen, men den tredje som altid var lystig, drog avsted, og fandt alting slik som konen hadde sagt. Men i huset sat en kone som var saa gammel som mos paa sten; det var djævelens oldemor, og hun spurte ham, hvor han kom fra og hvad han vilde; da fortalte han hende alting, og fordi det var et vakkert ungt menneske, hadde hun barmhjertighet med ham og løftet op en stor sten. »Sit nu ganske stille under den,« sa hun, »naar dragen kommer, skal jeg spørre den ut.« Klokken 12 om natten kom dragen flyvende og vilde ha mat, og oldemoren dækket bordet for ham og satte mat og drikke frem, saa han blev fornøid og de spiste og drak sammen. Saa spurte hun ham, hvorledes dagen var gaat, om han hadde faat mange sjæler og mere saadant, som man kan snakke med djævelen om. »Ja, jeg har nok tre soldater, de er mine,« sa han. »Tre soldater«, sa hun, »det vet jeg vist, de kan nok undgaa dig.« Men djævelen sa haanlig: »Jeg er viss paa dem, jeg gir dem en gaade, som de aldrig kan gjette.« »Hvad er det for en gaade?« spurte hun. »Det skal jeg si dig: I Nordsjøen ligger der en død havkat, den skal de ha til stek, og ribbenet av en hvalfisk skal være deres sølvske, og en gammel hestefot skal de ha til vinglas.« Saa gik djævelen hen og la sig, og hans gamle oldemor løftet stenen op og slap soldaten ut. »Har du nu ogsaa vel lagt merke

til alting?« sa hun. »Ja,« sa han, »nu skal jeg nok klare mig.« Derpaa maatte han gaa en anden vei ut igjennem vinduet for at komme til sine kamerater, saa djævelen ikke merket ham. Da han nu kom til de to andre, fortalte han dem, hvad han hadde hørt og de kunde nu gjette, hvad ellers ingen hadde faldt paa; saa blev de alle glade og lystige tilmote og pisket igjen penger frem. Da de syv aar nu var forbi, kom djævelen med boken, viste dem under-skriften og sa: »Nu vil jeg ta dere ned til helvete,

der skal dere spise til middag, men kan dere gjette, hvad det er for en stek, dere faar at spise, saa skal dere være fri og kan beholde pisken paa kjøpet.« Da begyndte den første: »I Nordsjøen ligger en død havkat, den skal vel være vor stek.« Djævelen ærgret sig og hostet og sa »hum, hum,« og spurte den anden: »Hvad skal dere ha til ske?« da svarte han: »Ribbenet av en hvalfisk, det skal være vor sølvske«. Djævelen gjorde stygge grimaser, knurret og hostet tre ganger »hum, hum, hum« og spurte den tredje. »Hvad skal være deres vinglas?« »En gammel hestefot, den skal være vort vinglas«. Da fløi djævelen

sin vei og hadde ikke mere nogen magt over dem, men de tre beholdt pisken og pisket penger frem, saamange som de vilde og levde glade og lykkelige til sin salige død.

14. De fire kunstrike brødre.

En fattig mand hadde fire sønner; han sa til dem da han saa dem vokse til: »Kjære barn, dere maa ut i verden, for jeg har intet at gi dere, derfor faar dere ut til fremmede og lære et haandverk, og se til at slaa dere igjennem. Da grep de fire brødre vandringsstaven, tok avsked med sin far og drog ut i verden. Da de var gaat et stykke, kom de til en korsvei, som førte til fire forskjellige kanter. Da sa den ældste: »Her maa vi skilles, men om fire aar fra idag vil vi igjen træffes paa dette sted, og imens forsøke vor lykke.«

Saa gik de hver sin vei og den ældste møtte en mand, som spurte ham, hvor han vilde hen og hvad han vilde ta sig til. »Jeg vil lære et haandverk,« svarte han. Da sa manden: »Gaa med mig og bli en tyv.« »Nei,« svarte han, »det er ikke noget ærlig haandverk, og enden paa visen blir, at synderen blir hængt op som en knebel i en klokke.« »Aa,« sa manden, »for galgen behøver du ikke at være ræd; jeg vil bare lære dig at ta det, som ellers intet menneske kan faa.« Da lot han sig overtale og lærte hos manden som tyv, og blev saa flink, at intet var sikkert for ham, naar han vilde ha det. Den anden